

A boldogulás útján

Húszéves a 7 ezer 500 holdon gazdálkodó szegedi Felszabadulás Tsz

Szép ünnepet ül ma a város reprezentatív közös gazdasága, a szegedi Felszabadulás Tsz. Az elmúlt két évtized közös erőfeszítéseire emlékeznek, a megtett útra, amelyen kivirágzott ez a mostani, dinamikus fejlődő, nagy jövőt ígérő gazdaság.

A felszabadulás óta felnőtt új nemzedék napjainkban már csak könyvekből ismeri a fényes szellők, a hősi idők történetét. S nem mindig marad reális, elfogadható kép a fiatalokból arról a korról. Pedig történelem. A szövetkezeti mozgalom is. Egyszeri, megismételhetetlen és az egyedüli lehetséges, helyes út.

„A baktói dolgozó parasztok is megalakították kedden termelőszövetkezeti csoportjukat. Itt Szabó Ferenc dolgozó paraszt szólalt fel először, aki fogadalmat tett, hogy olyan termelőszövetkezeti csoportot hoznak itt létre, amely ütőképes lesz, rövid időn belül megerősödik, és olyan mintaszerűvé válik, hogy példát vehetnek róla más csoportok. A baktói termelőszövetkezeti csoport 150 hold földdel rendelkezik és a Felszabadulás nevet vette fel. A vezetőségbe elnöknek Mészáros Szilvesztert, vezetégségi tagoknak Szabó Ferencet, Gera Andrást, Dobó Imrét és Gyöngyi Istvánt választották meg.” (Délmagyarország, 1950. szeptember 13., szerda.)

Az alapítók tizenketten voltak. S rá két esztendőre már 2000 holdra fejlődött a gazdaság, beléptek a Felsővárosra élő mintagazdák, középparasztok. Nagy Andrásné akkor kérte felvételét a közsébe.

— Ma már szívesen emlékezünk vissza a régi, nehéz napokra is. Hozzáértőket életünkhez. Hosszú volt az út, amíg mostanáig, a szép

napokig eljutottunk. Az ötvenes évek elején nehéz volt az élet. Szűkösen fizetett a föld, de hittük, egy év múlva jobb lesz. En három holddal léptem a közsébe. Három hold földünk volt, a férjem a vasútnál dolgozott, mit tehettem mást, hiszen se lovunk, se kocsink nem volt, művelni se tudtuk a birtokot. Csak könnyebb jöhetett. És az évek elszaladtak, szívből mondom, lényegesen könnyebb az élet. Nem kívánhatnék magamnak külön életet.

Ebben a gazdaközösségben a mindennapi szorgalom, megélhetésen túl, mindig is munkált egy olyan gondolat, törekvés; ha már megalakítottuk a szövetkezetet, ha már térszolgálatot vagyunk, akkor bizonyítsunk is, mutassuk meg, hogy a földből meg tudunk élni és különbül tudunk megélni, mint mások. Így aztán megküzdötték a gyapotkorszakkal, a szűkös esztendővel, a beszolgáltatásokkal. Volt, amikor 500 forintot kaptak egy mázsa vetőmagért, búzáért, s nem keseredtek el, amikor fosztogatta jövedelmüket, reményüket a kedvezőtlen idő. Majusi fagyok, nyári aszályok nem győzedelmeskedtek a kollektíván.

Soha nem ismertek mérleghiányt. 1953-tól kezdve az egy munkaegység értéke 30—55 forint között mozgott, 1960-ig, amikor áttértek a készpénzfizetésre. És sorra kötötték a házasságokat a gyengébb, mérleghiányos gazdaságokkal. A szegedi Alkotmány Tsz. az algyői Petőfi, Napsugár beleolvadt a nagyközségbe, és ez sem tudta visszavetni a fejlődést, a tagság jövedelmét.

Számok: 1951-ben készült az első szárszámadás, amikor egy munkaegység értéke 20 forint 47 fillért ért, az egy

dolgozó tagra eső jövedelem 4568 forintot. A szövetkezet fel nem osztható vagyona 36 ezer 990 forint volt.

Az évek során kialakult nagyüzemi keret, termelészerkezet, gazdálkodási viszonyokat nemcsak az egyesülések, de 1965 után az olajipari vállalatok tevékenységei is akadályozták. Nemcsak a napi munkában, hanem a távlati tervekben is. Háromszáz hold földet sajátítottak ki a termelőszövetkezetből, s az elkövetkező időkben még több száz holdra tartanak igényt. Napjainkban a két évtizedes jubileumát ünneplő gazdaságunkban 806 tag 7500 holdon boldogul. A tiszta vagyon milliókban mérjük: 52 millió 48 ezer forint. Az egy dolgozó tagra jutó részesedés pedig, a ház-táji és földjáraadéknálkül, tavaly 22 ezer 190 forint volt. A legnagyobb szegedi gazdaság ez, rendezett, megbízható termeléssel, jó szakmai irányítással. Maga mögé utasította a hajdani elődöket, az ötvenes évek elején indult Dózsát, Haladást és Táncsicsot, s a jövő is szép távlatokat ígér. A kormányprogramnak megfelelően évi 30 ezer hízósértés kibocsátására alkalmas komplexumot építenek, amit 1972-ben akarnak átadni.

Az elmúlt húsz esztendő alatt a vezetők mindig megtalálták a módját, hogy dacolva idővel, elemi károkkal, előre, s csak előre haladjon a közös, boldoguljának tagjai — együtt, összefogással. Így lesz a jövőben is...

Ma ünnepel a jubiláló Felszabadulás Tsz. Szabó Ferencnek és a többi hajdani alapító tagnak a történelem igazságát, igazolást szolgáltatott. Elhozta a szép napokat.

Sz. Lukács Imre

Előkészületek a nevelés-ügyi tanácskozásra

Egy hónap múlva, szeptember 28-án ül össze az V. nevelésügyi kongresszus. Az előkészületi időszak tapasztalatairól, a tanácskozás céljáról nyilatkozott Péter Ernő, a szervező bizottság elnöke, a Pedagógusok Szakszervezetének főtájtára.

— A kongresszus alapvető célja, hogy előrelendítse az egész magyar nevelésügyet, segítse az oktatás, nevelés területén előtűnő álló feladatokat sikeres megoldását.

— Nagy hangsúlyt kap a tanácskozáson elhangzó beszámolóban, hogy a felnövekvő nemzedék formálására, életrevaló felkészítésére nemcsak az iskola és a pedagógusok, hanem a szülők, a különböző társadalmi szervezetek is felelősek. Úgy vélem, a kongresszus munkája akkor lesz igazán eredményes, ha az érdekelt szervezetek összehangoltan, egymást segítve munkálkodnak azért, hogy oktatási és nevelési rendszerünk hatékonyabban szolgálja a szocialista céljainkat, társadalmi igényeinket.

— A kongresszus előkészítését elmélyült viták, őszinte véleménycserek jellemezték. Elmondhatom, hogy a felszabadulás óta még soha eny-

nyien nem tevékenykedtek együttesen és egyirányban a magyar nevelésügy érdekében. Hatvanöt-hetvenezren vettek részt a kongresszus téziseinek vitáiban, elsősorban pedagógusok, továbbá tudósok, kutatók, elméleti és gyakorlati szakemberek, államigazgatási dolgozók, az oktatásügyben érdekelt szakértők képviselői. Az előkészítés időszakában a magyar tudományos akadémia két alkalommal is együttes ülésen foglalkozott a nevelésügyi kongresszus téziseivel, amelyeket napirendre tűzött a KISZ Központi Bizottságának intéző bizottsága, állami és társadalmi szervezetek sora. A kongresszusi iroda a viták összefoglalóját mindenkihez megkapta, s ez a témabizottságok jelentéseiben kerül majd a küldöttek elé.

A szervező bizottság elnöke elmondotta még, hogy a szeptember 28-tól 30-ig tartó tanácskozáson a résztvevő 600 küldött többsége gyakorló pedagógus lesz. A megnyitó ülést a Parlament kongresszusi termében tartják, s itt hangzik el a referátum. (MTI)

Fuvarozási egyezmény

Pénteken a Közlekedés- és Postaügyi Minisztériumban dr. Tózsér István, az autóközlekedési főosztály-vezetője és Clas Nordström, a svéd Közlekedési Minisztérium főosztály-vezetője egyezményt írt alá a Magyarország és Svédország közötti közúti személy- és áru fuvarozásokról.

Az egyezmény egyszerűsíti a fuvarozásokkal kapcsolatos engedélyezési formákat, lényegesen megkönnyíti a két ország közötti forgalom lebonyolítását. (MTI)

Kilencszáz vagonos gabonasiló Szentesen

A Csongrád megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat szentesi körzeti üzemében tegnap tartották az új, 900 vagonos siló műszaki átadását. Ez a létesítmény ugrásszerűen megnöveli a tárolóteret az üzemben, másrészt az anyagmozgatásban sok — eddig részben kézi munkaerővel történő — rakodást tesz feleslegessé. A belső és külső szállítást teljesen gépesítették, a zsákot külön felvonórészeken viszi rendeltetési helyükre és ezeknek a szerkezeteknek az irányítása automatikus vezérlésű. A hatalmas acél-

Rég volt ez már, ő se, más se igen tudta még akkor, hogy mi is az a vonzaskörzet, agglomeráció meg efélék. Ma, amikor kidolgozzák Szeged általános rendezési tervét, egészen természetes, hogy a környező községeket, Kiskundorozsmát, Szőreget, Tápét, Gyálartét is tekintetbe veszik. Kinek tetszik, kinek nem tetszik, mindenképpen tény, közük van a városhoz, s megfordítva is: Szegednek köze van hozzájuk. Lakóik többsége itt dolgozik a város közgazdasági határain belül levő gyárakban, munkahelyeken, itt vásárol, ide jár színházba, moziba, szórakozni. A szombat délutáni esti autóbuszok alig győzik beszállítani őket, s szinte velük van teli a Káráz utca, a korzó. Talán már nem

építmény magassága több mint 40 méter. A műszaki átadást követően megkezdődik az új és korszerű siló terhelési próbája: száraz szemes takarmánnyal töltik fel és háromnapos vizsgálati idő után veszik véglegesen birtokba a szentesi üzem dolgozói. Az üzemhez vezető iparvágány közvetlenül csatlakozik a sílóhoz, így a tárolás és az elszállítás vasúti kocsikon is lehetséges. Az új silót a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói építették.

A népi ellenőrzés közérdekű vizsgálatai

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság pénteki ülésén három, a közeljövőben kezdődő országos vizsgálat programját vitatta meg és hagyta jóvá. Az építőipari termelés szervezés helyzete vizsgálatának az a célja, hogy felderítse: milyen tényezők akadályozzák a vállalati és építéshelyi munkaszervezésben a termelékenységet emelkedését, az építőipari vállalatok és kiskapari termelőszövetkezetek 1968—1970. évi termelés szervezési tevékenységére terjed ki. A népi ellenőrzés a közeljövőben megvizsgálja a teher- és személygépkocsik pótalkatrész, gumiköpeny és tömlőellátását az alkatrészeket gyártó forgalmazó, valamint több olyan üzemeltető és

autójavító vállalatnál, amelyek nagyobb alkatrészekkel rendelkeznek, vagy rendszeresen végeznek gépjárműjavítást.

Ugyancsak nagy jelentőségű a harmadik, most induló népi ellenőri vizsgálat, amelynek célja annak megállapítása, hogy vállalati megbízások alapján a kutatóintézetek, s a vállalati saját fejlesztő részlegek által befejezett kutatási témákat, szolgáltatási találmányokat megfelelő hatékonysággal hasznosítják-e. A népi ellenőrzés vizsgálni fogja a vásárolt licenck és know how-technológiák használatát is, s elemzi majd, hogy milyen intézkedések szükségesek a hatékonyság gátló tényező megszüntetésére. A vizsgálat 14 vegyipari, 28 gép- és 30 építőipari vállalatra terjed ki.

Magyar-jugoszláv idegenforgalmi jegyzőkönyv

A magyar-jugoszláv idegenforgalmi vegyes bizottság augusztus 25. és 28. között Budapesten tartotta harmadik ülését. Az ülészakon megvitatták a kölcsönös idegenforgalom időszerű problémáit. A tárgyalások befejeztével jegyzőkönyvben rögzítették egyebek között a két ország idegenforgalmi vállalatai közt kialakult kapcsolatokat további erősítésének lehetőségeit, valamint a harmadik országokból érkező turistaforgalom szervezésével kapcsolatos regionális együttműködés irányelveit.

A jugoszláv delegáció itt tartózkodása idején megtekintett néhány új magyar idegenforgalmi létesítményt és ellátogatott a jugoszláv turisták körében igen népszerű baranyai tájakra is.

A falu meg a város

A vonzaskörzet tényei — Kölcsönös előnyök

Volt annak idején egy katonatársam, aki felettébb büszkén emlegette, hogy ő szegedi. Ha azt is megkérdezték tőle, hol lakik, mindig így válaszolt: „Belvárosi gyerek vagyok”. A katonaságnál persze hamar kiderült minden turpisság, az is kitűnő volt egy-kettőre, hogy barátocskánk úgy szegedi, hogy Balástyán született, melyet akkor még Szeged-Felsőközpontra hívtak. Ott járt iskolába, ott tanulta ki az asztalos mesterséget. De ahogy felcseperedett, egyre többet járt Szegedre. Főleg szerdán meg szombaton, piaci napokon, vásárolni. Jól sikerült vásár után betért pajtásaival hol az egyik, hol a másik kocsmába, néha itt maradtak hét, végén egy-egy táncmulatságra is. Szóval szép lassacskán megismerte a várost, s ha volt is benne némi hencsér, mégis tiszta szívből vallotta magát szegedinek.

is túlzás, ha — szintén matnapság divatos szakkifejezéssel élve — Szeged alsóvárosának tekintjük őket. Az úgynevezett ingázó dolgozók száma is kitűnően jellemzi, meddig terjed Szeged közvetlen hatása. Meglepően sokan járnak be nap mint nap dolgozni Kistelekről, Balástyáról, Bakslomról, Hódmezővásárhelyről, Algyőről, Makóról, Kiszomborról, Deszkről, Ásotthalomról, Mórahalomról, Dorozsmáról, az előbb említett környező községeket már nem is említve. Az egy kicsit távolabb vonzaskörzet északon Szentest, keleten Makót is magába foglalja, ros is elindult a községek délen természetszerűleg az országhatárig — bár talán, azt is kimondhatjuk, hogy Szabadkáiig — nyugaton pedig a megyén túlra terjed. Tudjuk jól, hogy Szeged már régóta a bevándorlásokból gyarapítja lakosságát első sorban. A beköltözők többsége természetesen Csongrád megye városából, falvaiból érkezik, de érdekes, hogy már évek óta szinte azonos, s nem is csekély a Békés megyéből ide költözők száma. Őket a Bács-Kiskun megyeiek — s csodálkozunk el: — a budapestiek, azután pedig a Szolnok megyeiek követik.

Úgy látszik, Szeged kelleme város. Bár Tápé ősi benn valja magát és Kiskundorozsma is gyakran nevezte Szegedre a történelem folyamán, sorsuk, életük egybefonódott. Szegeden a környező községek figyelembevétele nélkül nem lehet várospolitikát csinálni, s náluk Szeged nélkül hatékony, jó községpolitikát. Ezt az igazságot a felszabadulás után — akkor épült ki például a dorozsmai villamosvonal —, s különösen az elmúlt egy-másfél évtizedben egyre inkább felismerték az illetékesek, s e szerint irányították a különböző népgazdasági ágazatok fejlesztési terveit.

Azt vizsgálni, hogy az együttélés a várossal kinek jobb vagy kinek rosszabb, Szegednek-e, vagy a vonzaskörzethez tartozó községeknek, hamis vágányra vezetne. Ennek is, annak is elő-

nyös, erre is, arra is róterhetek. Szeged új ipara úgy helyezkedik el, hogy ne gátolja a városfejlesztést, ez egyúttal azonban közelebb vitte a gyárakat, jobban megközelíthetővé tette a más közgazdasági területen lakó, de itt dolgozó emberek számára, s szinte kikényszerítette a közlekedés erőteljes kifejlesztését. Gondoljunk csak bele, nem is olyan távol esik a város, s a városhoz, s nem tíz, húsz meg harminc perc volt a menetidő sem. A községek becsúsztak a városba, s a város is elindult a községek felé.

Mind nagyobb az igény, hogy a különböző szolgáltatásokat városi színvonalon kapják meg a községek lakói is, hiszen már egyáltalán nem élnek otthon sem a hagyományos falusi élet értelmében. Akár a városi iparban dolgoznak, akár a helyi termelőszövetkezetben, mely szintén egyre inkább nagyüzemi munkakörülményeket nyújt számukra, éppúgy köti őket a munkaidő és a szabad idő, éppúgy járnak vásárolni, szórakozni, mint a városi emberek. A lakásokban megjelentek a közművek, s elűnt a kemence. A napokban adtunk hírt a Délmagyarországon arról az eseményről, hogy elkészült a szőregi vízvezeték, mely a szegedi kutakból kapja majd a vizet. Ezt nyugodtan mondhatjuk a két tanács példamutató együttműködésének.

A városok és közvetlen környékük közlekedése, egybeépülése és különbségeik lassú eltűnése világjelenség. Van ahol már befejeződött, másutt kibontakozóban van, vagy netán éppen csak elkezdődött. Nem kivétel ebben Magyarország sem, bármelyik városát hoznánk is fel példának. A fejlődés irányát nyilvánvalóan nemcsak tudomásul kell venni, ez magában még kevés, hanem — még annál is jobban, mint tettük eddig az elmúlt években — elő is kell segíteni.

Fehér Kálmán

Ünnepi est a szlovák nemzeti felkelés évfordulóján

A szlovák nemzeti felkelés 26. évfordulója alkalmából pénteken ünnepi estet rendeztek Budapesten, a Csehszlovák Kultúrában. A vendégek soraiban megjelentek a Magyar Néphadsereg és a Magyar Partizán Szövetség képviselői, a fegyveres ak-

cióban részt vett volt magyar partizánok közül többen. Ott voltak a budapesti csehszlovák nagykövetség és az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának képviselői.

Biológusnapok

Pénteken Egerben megnyitották a 13. országos biológus és híres külföldi kollégáikkal. Az idei biológus napotudományos kutatók, a pekon mintegy tíz előadást tartottak, az ismeretterjesztők és a népművelők magasszintű továbbképzési fóruma. Az ország legkiválóbb tudósai, népművelői, ismeretterjesztői találkoznak

ezúttal Egerben egymással és híres külföldi kollégáikkal. Az idei biológus napotudományos kutatók, a pekon mintegy tíz előadást tartottak, az ismeretterjesztők és a népművelők magasszintű továbbképzési fóruma. Az ország legkiválóbb tudósai, népművelői, ismeretterjesztői találkoznak